

Professzorok emléksarnoka

Munkatársunktól

A Szegedi Tudományegyetem egykori professzorainak emléket állító kiállítás-sorozat újabb tudósok életét és munkásságát mutatja be dokumentumok és személyes használati tárgyak segítségével. A központi könyvtár folyosóján nemrég megnyílt tárlatot *Bay Zoltán* fizikus születésének századik, *Bárczi Géza* nyelvész halálának huszonötödik, illetve *Moór Gyula* jogfilozófus halálának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezték.

A logisztikáról

Munkatársunktól

Az MTA Szegedi Akadémiai Bizottságának Logisztikai Munkabizottsága május 11-én, csütörtökön délelőtt tíz órától tartja regionális konferenciáját, amelynek témája a vámlogisztika kapcsolata és feladatai az európai uniós csatlakozási folyamatban. A konferenciát a SZAB székházában rendezik meg.

Új mozgalom

Budapest (MTI)

HÖK-ök a Hallgatókért elnevezéssel új diákmozgalom bontott zászlót Budapesten. A mozgalomhoz, amelynek kezdeményezői között van a pécsi, a debreceni és a szegedi egyetem hallgatói önkormányzata, az alakuló ülésen több mint hatvan diákképviselőt csatlakozott. A jelenlévők egy ellenszavazattal, egy tartózkodással mellett *Fehér Zoltán*-t, a régiók szövetségének vezetőjét választották a mozgalom elnökének. Fehér Zoltán elmondta: a HÖK-ök a Hallgatókért nem kíván sem struktúrát, sem célját tekintve a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának riválisa lenni. A HÖÖK-ot támogatva, kiegészítve, az egész magyar hallgatói mozgalmat kívánják „felrázni”.

Választmányi ülés

Munkatársunktól

A közelmúltban tartotta ülését a Szegedi Tudományegyetem Hallgatói Önkormányzatának legfőbb döntéshozó fóruma, a választmány. A testület egyhangúlag elfogadta *Jancsák Csaba* EHÖK-elnök és az elnökség tagjainak beszámolóit egyebek mellett a városi ösztöndíjpályázatról, a költségvetésről, illetve kari HÖK-választásokról. A választmány a felügyelőbizottság tagjává választotta *Dömötör Máté* joghallgatót. Döntöttek a sport- és rekreációs bizottság, illetve a külügyi bizottság létrehozásáról. Az előbbi elnökévé Gellért Gábert választották, az utóbbi vezetését a választmány Réti Nórára bízta.

Bulik

Munkatársunktól

Nosztaglia bulit tartanak a JATE-klubban május 11-én, csütörtökön 21 órától, a házigazda Varga B. László. Micsoda-buli várja a szórakozni vágyókat ugyanott szombat este tíz órától. A SZOTE-klubban a péntek esti Buddy Holly házibuli 22 órakor kezdődik. A hétvégén szabad szombat party várja az érdeklődőket szintén este tíztől.

Élelmiszer-tudományi konferencia a SZÉF-en

Táplálkozni vagy nagyokat enni

Magyarországon is megjelent az a réteg, amely egészségtudatosan táplálkozik. (Fotó: Karnok Csaba)

A magyar fogyasztók többségének biztosan meglepőnek tűnik a kijelentés: Magyarországon az élelmiszerek ára alacsony. Pedig az élelmiszeripar és a mezőgazdaság szempontjából valóban így van: az élelmiszerekhez az európai árak egyharmadért jutunk hozzá, míg például a benziné eléri a 90 százalékot. Ez az oka egyebek között annak, hogy az élelmiszeripar nem termel annyi profitot, ami biztosíthatná az iparág fejlődését és az ehhez szükséges kutatásokat.

Negyedik alkalommal rendezték meg a nemzetközi élelmiszer-tudományi konferenciát a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Karán. Ebből az alkalomból dr. Biacs Péter egyetemi tanárral, Központi Élelmiszeripari Kutatóintézet (KÉKI) főigazgatójával beszélgettünk a hazai élelmiszeripar és -kutatás helyzetéről, táplálkozási szokásaink válto-

zásáról. Dr. Biacs Péter leszögezte, hogy bár a magyar fogyasztók többsége számára az élelmiszerek drágának tűnnek, a szociális körülmények miatt még mindig nem lehet értékükön árulni ezeket a termékeket. Ezt bizonyítja, hogy míg a benzint az európai árak 90 százalékaért vesszük, az élelmiszerek ára Magyarországon alig egyharmada az uniós átlagárnak.

Ez elsősorban azért jelent nagy problémát, mert így az élelmiszeriparban nem képződik annyi nyereség, amiből a fejlesztéseket és az ehhez szükséges kutatásokat biztosítani lehet. – A magyar élelmiszeripar a mai napig a múltból él – állította a KÉKI főigazgatója. Pedig az Európai Unióhoz történő csatlakozás következményei jelentős részben múlnak azon, mezőgazdaságunk, élelmiszeriparunk milyen fejlettségi szinten lesz a belépéskor. Biacs Péter elmondta, hogy gondot nemcsak a viszonylagosan alacsony árszint, hanem a fogyasztás visszaesése is jelent. A korábbi, évi 650 kilogram-

mos fejenkénti élelmiszerfogyasztás mára 100 kilogrammal csökkent. Főleg húsból és tejtermékekből vásárolunk kevesebbet, így ezekben az iparágakban mutatkoznak leginkább felesleges kapacitások.

Az utóbbi években természetesen nemcsak az árak és az élelmiszer-fogyasztás mennyisége, hanem annak szerkezete is változott. Megszűnt a korábbi, 3 milliós vállalati tömegétkeztetés, ez a fajta uniformizált táplálkozásforma ma már szinte kizárólag a gyermekétkeztetés korlátja miatt marad meg. Ez kihívást jelent az élelmiszeriparnak, hiszen egyetemen inkább az egyéni, speciális fogyasztói igényeket kell kielégítenie – mondja Biacs Péter. Ezt mutatja a félkész termékek iránti kereslet növekedése, hiszen ezeket az élelmiszereket egyszerűen, de saját szájíze szerint készítheti el az ember. Biacs Péter szerint ez lesz az élelmiszeripar egyik legdinamikusabban fejlődő területe.

Egy másik fontos jelenség, hogy szerencsére Magyarországon is megjelent, és ha las-

san is, de bővül az a fogyasztói réteg, amely egészségtudatosan táplálkozik. Ők azok, akik keresik a természetes úton előállított, garantált minőségű bioélelmiszereket. Ez jelenti a jövőt a magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar számára is, hiszen a világ fejlettebb részén kulcskérdés az élelmiszer-biztonság. Ugyanakkor a KÉKI főigazgatója szerint szemléletünkben, a táplálkozással vallott nézeteinket illetően még mindig nem nőttünk fel teljesen – nem véletlenül. Az egészséges táplálkozás tanítása szinte teljesen hiányzik a közoktatási tananyagból, és az orvosegyetemeken is mindössze néhány órát szánnak a táplálkozástudományra. A kereskedelem sem készült fel az új igények kielégítésére; nehéz olyan boltot találni, ahol a forgalmazott élelmiszerek tulajdonságairól tájékozódhat a vásárló. – A legtöbb magyar ember még mindig úgy gondolja, táplálkozni annyit tesz, mint jó nagyokat enni – mondta Biacs Péter.

K. G.

Dr. Kemenes Béla emlékére

A hír mindig fájdalmas és megdöbbentő, amikor arról értesülünk, hogy egyetemünk professzorai közül valaki elment. A hiány érzése most is nagy, mert Kemenes Béla professzor úrtól kell búcsút vennünk, attól az embertől, aki erejét meghazudtoló módon szerette volna tanítványainak átadni mindazt, amit a polgári jog tudományáról tudniuk kell. Tudtuk, hogy nagyon beteg, de a remény ott élt a szívünkben... hátha. A Sors másképp döntött, s Professzor Úr ezt elfogadta.

Kemenes Béla egyetemi tanulmányait a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 1951-ben fejezte be, ahol a jog- és államtudományok „Sub laurea Almae Matris” doktorává avatták. Az egyetemen gyakornokként, majd tanársegédként dolgozott, s közben az MTA ösztöndíjasa lett. 1956-tól a Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézetének tudományos munkatársaként tevékenykedett, s eközben kapcsolódott be a Polgári Törvénykönyv kodifikációs bizottságának munkájába, mint a bizottság titkára. 1958-ban tért

vissza az egyetem állam- és jogtudományi karának polgári jogi tanszékére, melynek vezetését 1961-től nyugdíjazásáig látta el. 1979-ben egyetemi tanári kinevezést kapott. Tudományos kutatói tevékenysége a szerződési rendszer elvi és gyakorlati problémáinak kutatására terjedt ki, s ezen belül is elsődlegesen a felelősségi rendszerrel foglalkozott. Tudományos és oktatói munkája mellett aktívan részt vett az egyetem közéletében, melynek során dékánhelyettes, dékán, majd 1968–1970 és 1983–1987 között az egyetem oktatási rektorhelyettesi feladatait is ellátta. Kiváló oktatóként nagy hozzáértéssel intézte a hallgatók ügyeit a legfelsőbb szinten is. Egyetemi hallgatók generációit nevelte, tanította nemcsak szeretett szakmájára, hanem az életre is.

A Szegedi Tudományegyetem rektora és rektori hivatalának minden dolgozója nevében búcsúznunk. Köszönjük azt az emberi és tanári segítséget, melyet professzor úrtól hallgatóként és kollégaként kaptunk.

A Szegedi Tudományegyetem rektori hivatala

In memoriam dr. Torma József

Súlyos gyásza van a magyar orientálistikának: elhunyt a Szegedről elindult kiváló nyelvész, etnográfus, orientalista dr. Torma József, aki 1990 óta a külügyi szolgálatában fontos diplomáciai feladatokat látott el előbb Isztambulban főkonzulként, majd Ankarában követési tanácsosként, s végül Kazahsztán fővárosában, Alma Atában nagykövetségként. Pályája csúcson, alkotóereje teljében ragadta el a halál, 57 éves korában.

E nekrológ írója a 60-as évek elején figyelt fel a JATE Bölcsészettudományi Karán a háromgyermekes özvegy pedagógusnő szorgalmas és igen tehetséges fiára. Néhány év múlva munkatársak lettünk az Élelmiszeripari Főiskola Idegen Nyelvi Lektorátusán. Torma József hatalmas ambícióval hódította meg az európai, majd a keleti nyelveket. A lőfé székely család kései utóda Körösi Csoma Sándor nyomdokain haladva a turkológiát választotta élethivatásul. Az oszmán

törökön kívül elmélyedt a baskír, a kazah, a mongol nyelv tanulmányozásában, s utazásai során hatalmas etnográfiai anyagot gyűjtött, bejárta Kína és Mongólia távoli vidékeit is. Tudományos fokozatát a baskír népi gyógyászat témakörében védte meg. Amikor elszóllította a diplomácia, akkor is hű maradt a Magna Hungariában maradt testvéreinkhez, a baskírokhoz, akik valósággal nemzeti hősként tisztelik. Akadályt nem ismerve, egészségét nem kímélve szorgalmas méhként gyűjtötte anyagát nagy művészhöz, a türk népek összehasonlító néprajzában megírásához. E munka már nem készíthetett el, elragadta a halált, de emléke fennmarad műveiben, tanítványai, barátai, volt munkatársai és tisztelői emlékeztetőben.

A SZTE Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Kar dr. Torma József emlékét kegyelettel megőrzi és ápolja. Dr. Rakonczai János, a SZÉF nyugalmazott vezető nyelvtanára

Elfogadták az SZTE költségvetését

Önállóbban gazdálkodnak a karok

Több mint tizenkilencmilliárd forinttal gazdálkodhat idén a Szegedi Tudományegyetem, amelynek tanácsa legutóbbi ülésén fogadta el az intézmény költségvetését. A gazdálkodás egyik jellemzője, hogy növekszik a karok önállósága.

Szerkezetében nem változott a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) költségvetése a jogelőd intézmények büdzséjéhez képest, növekszik viszont a karok gazdálkodásának önállósága. Így jellemezhető néhány szóban az SZTE idei, 19 milliárd 232 millió forintos költségvetése, amelyet legutóbbi ülésén fogadott el az egyetemi tanács. Ez az összeg mintegy hárommilliárd forinttal több a volt intézmények összesített büdzséjénél. A szegedi felsőoktatási központ nagyságára jellemző, hogy költségvetése közel kétharmadát teszi ki a város gazdálkodási keretének.

Az integráció ez évi, átmeneti időszakában az oktatási minisztérium a jogelőd intézményekre lebontva határozta meg az előirányzatokat. Az elmúlt idők örökségeként az agrár- és az orvostudományi centrum mellett megmaradt a volt JGYTF és a JATE alszámlája is. A közeljövőben dől el, hogy a 2001-től életbe lépő végleges integráció miként működik az egyetem pénzforgalmának kezelésére.

Az Oktatási Minisztérium mellett két másik forrásból is kap állami segítséget az SZTE. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium pályárd formájában nyújt támogatást az élelmiszeripar, valamint a mezőgazdasági főiskolai karokból álló Dél-alföldi Agrártudományi Centrumnak, míg az Országos Egészségbiztosítási Pénztár az orvostudományi centrum betegellátó tevékenységéhez járul hozzá 6 milliárd forinttal. Az egyetem saját bevételeihez is jut, amely költségvetésének átlagosan 24-27 szá-

zalékát teszi ki. Ez az arány az egyes karokon eltérő lehet: a konzervatóriumban csupán nyolc, a volt SZOTE-n közel hetvenöt százalék a saját bevétel, utóbbiba azonban beleszámít az OEP-től kapott támogatás is.

A karok gazdálkodási önállósága ettől az évtől növekszik, elindul a decentralizált bér- és költségvetési rendszer. Az is a karok önállóságát erősíti, hogy a megtakarított bért nem vonja el az egyetem központi gazdálkodó szerve. Új költségkeretként jelentkezik a hallgatói önkormányzat működésének finanszírozása, amely idén 5,5 millió forintot emészt fel. A büdzsé végrehajtásának biztonságát szolgálja az az intézkedés, miszerint minden kar saját költségvetésének egy százalékát tartalékolja az egyetemi szintű rendkívüli események orvoslására. Ezzel mintegy 200 millió forint tartalék halmozódik fel.

Az árvízi védekezés miatt a felsőoktatás költségvetéséből kétmilliárd forintot vonnak el.

Szóbeli tájékoztatás alapján az SZTE büdzséjét 1,17 százalékkal csökkentik, vagyis május elsejétől az év hátralévő részében havonta 12-13 millió forintot von el az állam – nyilatkozta lapunknak Trásér Ferenc gazdasági főigazgató.

Felújításokra – a jogelőd intézmények javaslatainak részbeni elfogadásával – 248 millió forintot irányzott elő az oktatási minisztérium. Az év két legnagyobb beruházása, a patológiai intézet, valamint a tanulmányi és információs központ kialakításának megkezdése nem képezi a költségvetés részét. Idén 300 millió forint felhasználásával várhatóan elkezdődik a földmunkálatokat a régi vasúti híd szegedi lábánál, ahol a Kossuth Lajos sugárúti épületből kiköltöző patológiai intézetet hozták létre. A tanulmányi és információs központ tervezett helyszínén, az Ády téren lévő sportcentrum áttelepítésére a világbank idén 750 millió forint támogatást biztosít.

Hegedűs Szabolcs

A HÖÖK emelné a normatívát

Budapest (MTI)

Jövő évben a hallgatói normatíva 70 ezerrel 85 ezer forintra, 2002-től pedig 100 ezer forintra történő emelését javasolja a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) az oktatási tárcának – jelentette be Kucsera Tamás Gergely, a diákszervezet elnöke. Ismertetése szerint a juttatás összege az 1992-es 65 ezer forintot történő bevezetése

óta mindössze egyszer, két évvel ezelőtt bővült 7,7 százalékkal. A diákvezető szövege arról is, hogy a HÖÖK hallgatói közéleti és kulturális normatíva bevezetésére tesz javaslatot. A juttatás a hallgatói önkormányzatok és öntevékeny körök kiszámítható támogatottságát, működését tenné lehetővé. Összege jövő évben ötezer, 2002-ben hétézer forint lenne hallgatóként.